

בבא קמא קיט-ג

עניין: סיום מסכת בבא קמא

מהרש"א ח"א

ע"ב בסיום המסכת פרש"י מתא מחסיא מקום בהמות הוא וצריכין למרעה טוב עכ"ל. לא הל"ל אלא למרעה ומלת טוב הוא מיותר ועוד אמלתא דרב יהודה באתרא דקפדי ה"ל לפרושי כן ואפשר שנתכוין ע"פ מ"ש לסיים בדבר טוב והכא כולה מסכת צנוקין מד' אבות וכמ"ש בריש המסכת (עז) צהך דרשה למצעה זה אדם שהוא רמו גם לצוקי שמים מידו של עשו ומפרק מרובה עד סופה איירי צנוקי אדם וראה רש"י שלא סיים צהך מסכת דצדרי אגדה לפי שצ"ק וצ"מ וצ"ב כעין מסכת אחת הן שכולן דינים וכדי שלא יהא חסר לסיים מסכת זו בדבר טוב כי למרעה אחרות רעה ע"כ הוסיף מלת טוב לסיים וכן התלמוד צמר דסיים דקפד סיים צאחיות יהו"א (עא) המורה על שמותיו הוי"ה שם של ד' וי"ה ואהי"ה אשר עמנו בגלות והטו"ב הוא אחריות וזוגות ממנו ודו"ק:

בן יהוידע

כל א"ח מצרך לעולמו מפני ביטול בהמ"ד, נמלא בהמ"ד
הוא אתרא דקפדי ארביבור, הנה שס אס ידבר במיני
דבורים הנו' של מו"מ ומלאכה, או של הנהגה ודרך ארץ
יש בהם משום גזל רגוול בזה סגורא דקדושה, ואמר רבינא
מתא מחסייא אתרא דקפדי הוא, פירוש מי שהוא ת"ח אשר
תורתו אמתו, ולכן קורבו מתא מחסיא, כי הנוף קראו
בקהלת בשם עיר, דכתיב עיר קטנה ואנשים בה מעט,
וגוף של ת"ח בזה שתורתו אמתו נקרא מתא מחסיא,
שהוא מיוחד ומסויים יותר מכל הנופים, גם הוא נחשה
ומנן על כל העולם שמנין זכותו על העולם הנה זה
נקרא אתרא דקפדי ארביבור בכל מקום שיהיה, הן בישיבתו
בבהמ"ד, הן בישיבתו בביתו דקפיד שלא לדבר דבר חילוני
לכן אינו שח שיחת חולין, וכמ"ס הרמב"ם ז"ל על רב
בעשרה מדות של חסידות שהיו בו, וחד מנהון הוא שלא
היה שח שיחת חולין, ומחמת כן הולידו בגמרא דין מכח
דבורו שאמר על אותו הכלי שעשו לו בו סס של עינים,
ואח"כ הניחו לו בו תבשיל, ואמר רב יהיב טעמא כולי
האי, והשומע דקדק מזה דסבר רב ג"ט בר ג"ט אסור,
וכנו' בגמרא דחולין, וכמ"ס המפרשים, כי הרמב"ם ז"ל הוליא
חסידות זו של רב, שלא שח שיחת חולין מכח דברי הגמרא
הנו', דאמרו דין זה של רב. לאו בפירושא אתמר אלא מכללא
אתמר. יה"ר זכותו יגן בעדינו, לאורך ימים ושנים חיים :

מלויים יותר, ואח"כ נקיט זרעים קודם ירקות, שהזרעים קשים יותר ממני ירקות שהם רכים, ועוד כי מיני זרעים שכיחי טפי ממני ירקות :

שם. א"ר יהודה כמות וחזיו אין בהם משום גזל. נ"ל
בס"ד, רמז לפי דרכו על הדיבור, אשר ברא
הש"ה בם הדיבור לעורך תורה ותפלה, וכל דבר השייך
לעבודתו יתברך, ולכן המדבר דברים בטלים ה"ו גזל
לסערא דקדושה, שכן הדיבור נתנו הקב"ה בלעדי
סערא דקדושה, אמנם ידוע שיש בדיבור מיני דבור
דאש"פ שאינם בקדושה, עכ"ל האדם מותר בהם, והוא
דבור שידבר האדם בלעדי גופו, הן במלאכה, הן במו"מ
הן במה השייך לבריאותו, ועוד יש מין דבור שאינו בל"ת
ותפלה ועניין קדושה, כי אם בהנהגה ודרך ארץ, וגם זה
מותר בו, ועל שני מיני דבורים אלו רמז רב יהודה
באומרו כמות, זה דבור של מו"מ ומלאכה וכיוצא, וחזיו
הדבור של הנהגה ודרך ארץ, אין בו משום גזל, דאש"ג
דעניינים אלו אינם של קדושה, עכ"ל מותר בהם, ואין
נקרא גזל לסערא דקדושה בדברו בם, מיהו באחרת דקפדי
יש בהם משום גזל, נראה אפסא דקפדי הוא בהמ"ד,
דקפדי לדבר דבור חלוני מפני ביטול בית המדרש,
כדאמרין בנמרא דאין אומרים אסוותא בבית
המדרש, משום ביטול בהמ"ד, ואפילו בדרכות של הגר